

2013年6月2日（於 東京）
メコン・ウォッチ総会

**ビルマ（ミャンマー）
軽視される環境社会配慮
～ティラワ経済特区・インフラ事業への
円借款再開～**

メコン・ウォッチ委託研究員 土川 実鳴

今日の話の流れ

■ ティラワ経済特別区 (SEZ) 開発事業

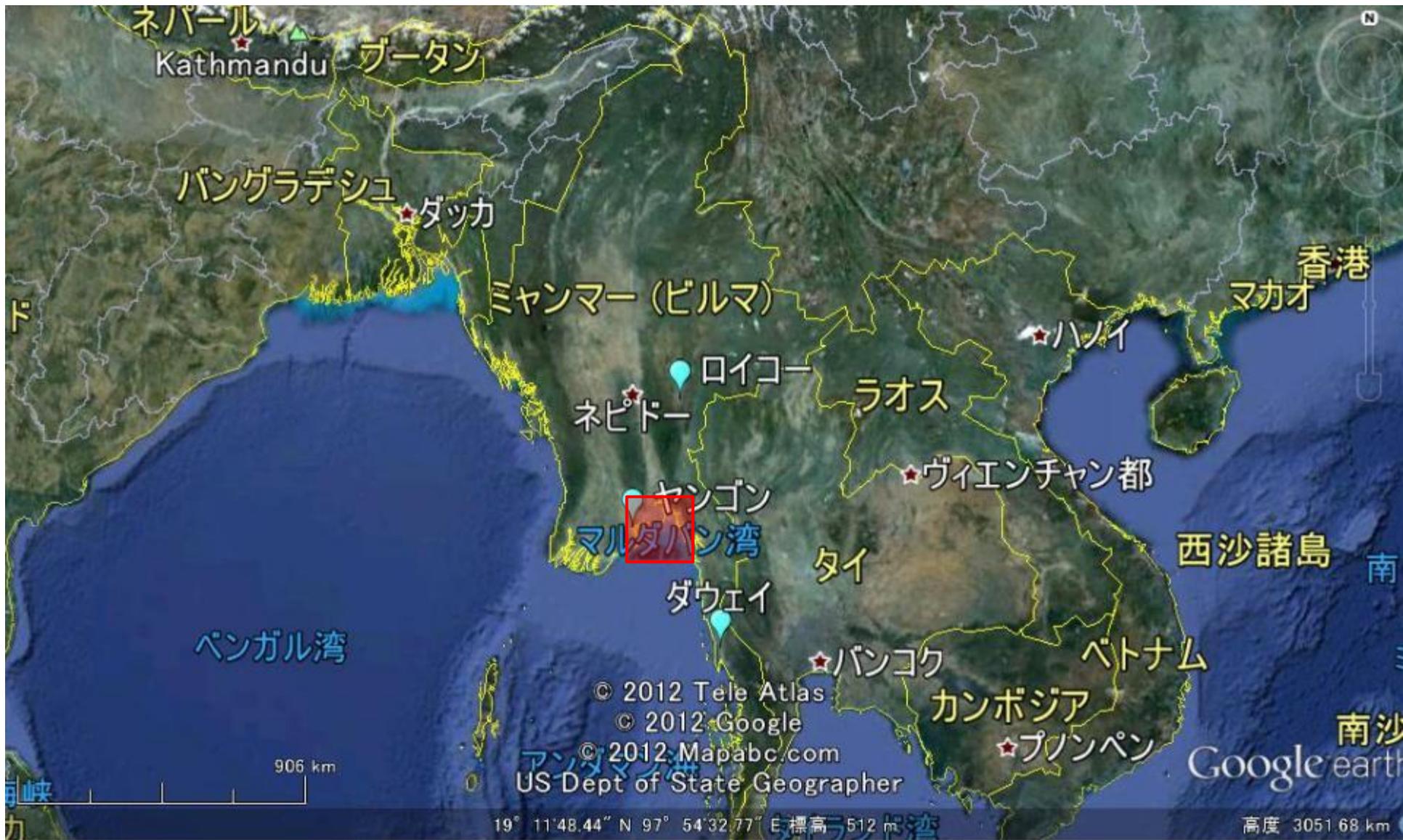
1. 事業概要と日本の関わり、主な経緯

2. 懸念される環境社会影響と住民の生活

- SEZ開発予定地における立ち退きと生計手段の喪失
- 電力・港湾事業による農民への影響
- 港湾事業による漁業者への影響
- 情報公開と住民協議・参加における問題

3. 日本政府・JICAの対応の問題点

- JICA環境社会配慮ガイドラインの遵守は？
- 円借款再開の決定前に十分な環境レビューは？

ネパール
Kathmandu
ブータン

バングラデシュ
ダッカ

ミャンマー (ビルマ)

ロイコー
ネピドー

ヤンゴン
マルダバン湾

ダウエイ

ラオス

ハノイ
ヴィエンチャン都

タイ

バンコク

ベトナム

カンボジア

プノンペン

香港
マカオ

西沙諸島

南沙

ベンガル湾

© 2012 Tele Atlas
© 2012 Google
© 2012 Mapabc.com
US Dept of State Geographer

Google earth

19° 11'48.44" N 97° 54'32.77" E 標高 512 m

高度 3051.68 km

ティラワ SEZ 開発事業 事業概要 と 日本の関わり

■ 場所:

ヤンゴン中心地から

南東約23km

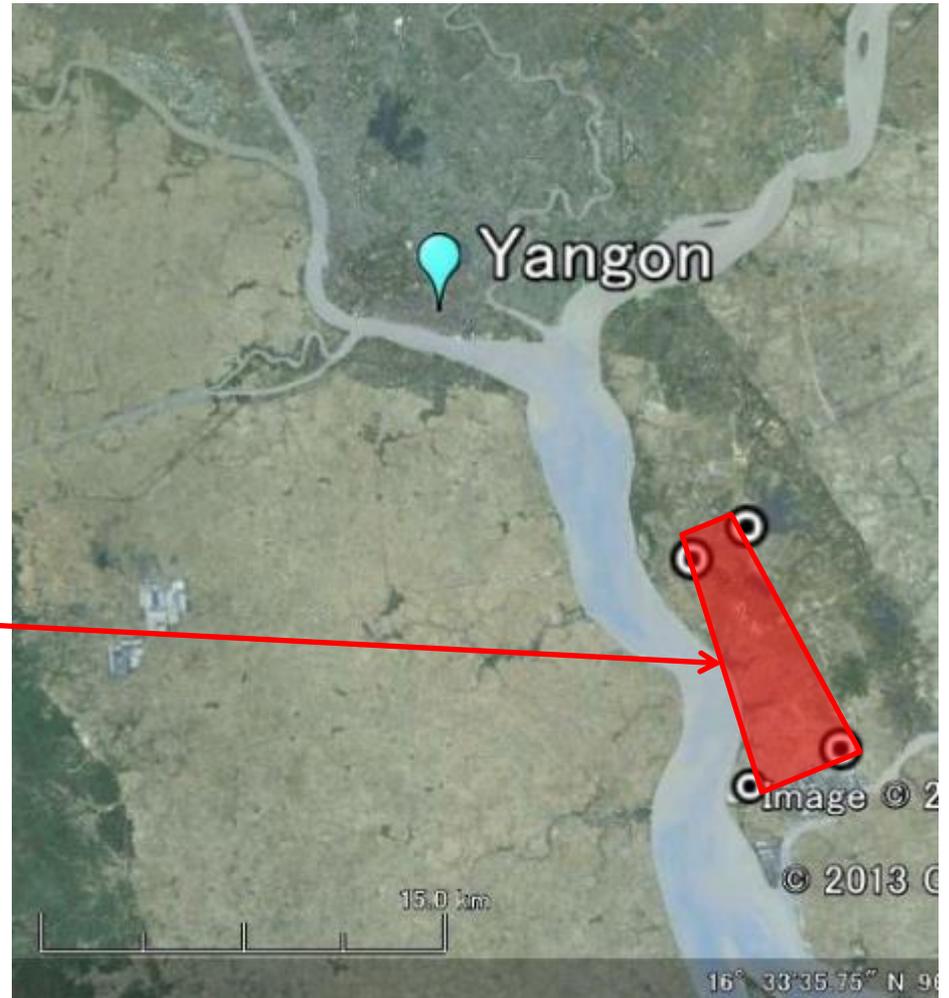
Thanlyin Township、

Kyauktan Township

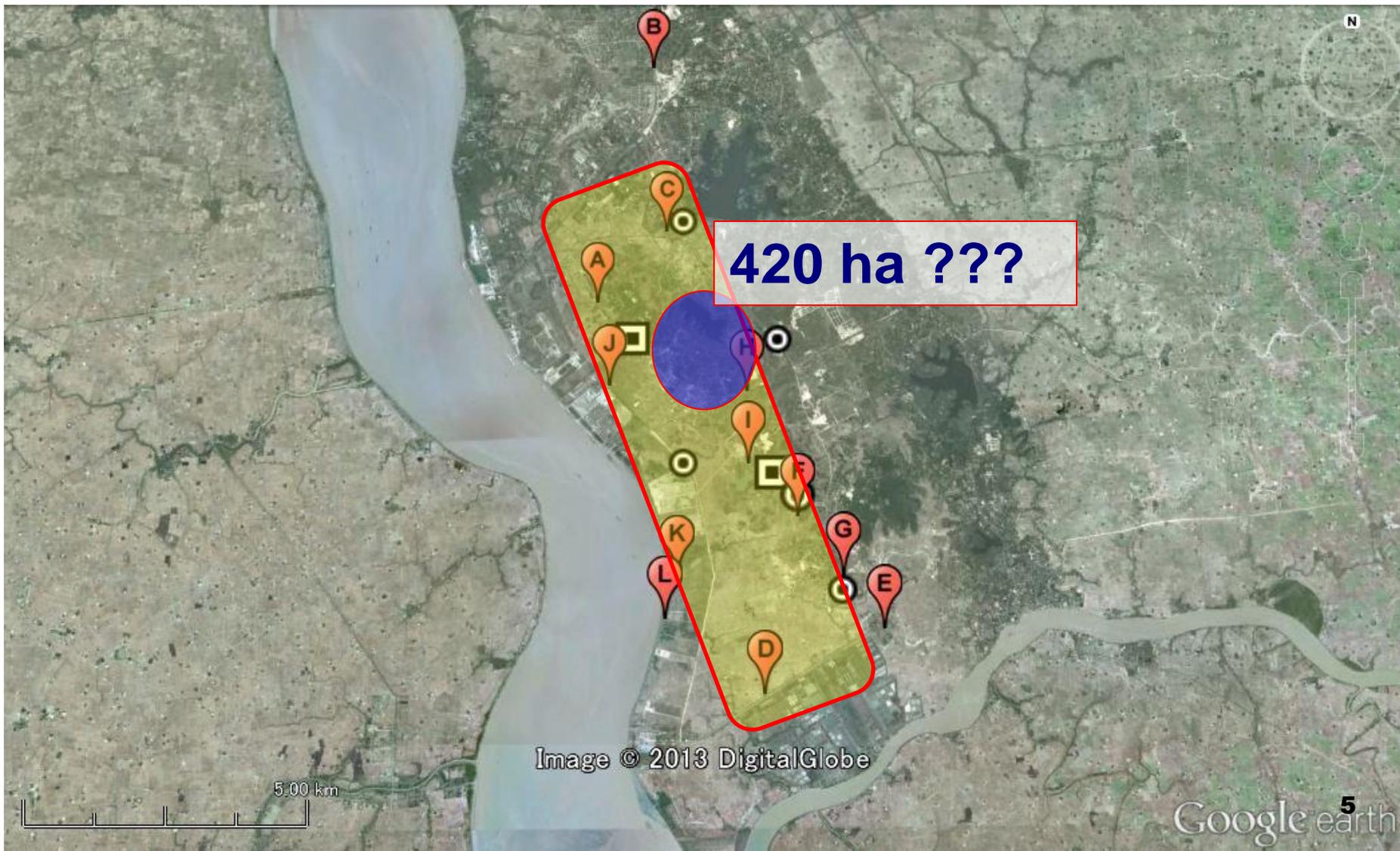
ティラワ地区 2,400 ha

(東京ドーム約513個分)

SEZ第一期分 = 420 ha

ティラワ SEZ 開発事業 事業概要 と 日本の関わり

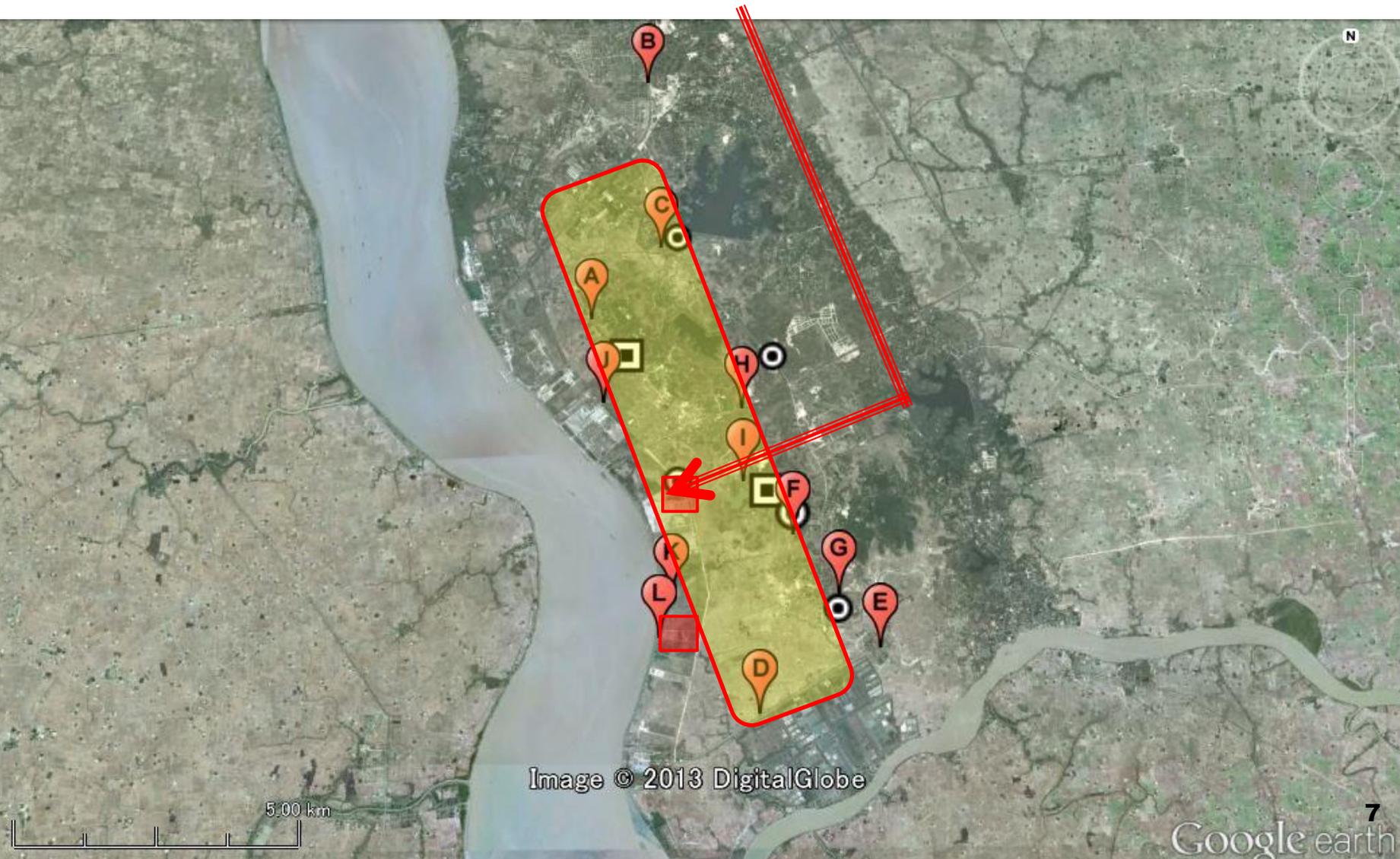
ティラワ SEZ 開発事業 事業概要 と 日本の関わり

■ SEZ開発 第一期分 420 ha

(2013年10月頃着工、2015年操業開始予定)

開発主体	事前調査	融資等	その他関連機関
民間企業JV (住友商事・ 丸紅、三菱商 事+ミャン マー企業)	・METI=スマー ト・コミュニティ実 施可能性検討 調査 ・MMST=事業 化調査/環境 影響調査	・JICA=海外 投融資(出資) ・NEXI=投資 保険 ・メガバンク= 共同出資	・ティラワSEZ管 理委員会 ・ヤンゴン管区政 府=住民移転

ティラワ SEZ 開発事業 事業概要 と 日本の関わり

ティラワ SEZ 開発事業 事業概要 と 日本の関わり

- SEZ関連インフラ＝ティラワ地区インフラ開発計画フェーズ1
(2014年6月頃着工、2015年一部操業開始予定)

開発主体	事前調査	融資等	その他関連機関
<ul style="list-style-type: none"> ・ミャンマー電力公社 ・ヤンゴン配電公社 ・ミャンマー運輸省 港湾局 	<ul style="list-style-type: none"> JICA ＝協力準備調査 ・ティラワ経済特別区関連インフラ整備事業準備調査 ・ヤンゴン港ティラワ地区港湾拡張事業準備調査 	<ul style="list-style-type: none"> JICA ＝円借款200億円 ・ティラワ地区インフラ開発計画フェーズ1 (港湾・電力) 	<ul style="list-style-type: none"> ・ヤンゴン管区政府＝住民移転

ティラワ SEZ 開発事業 主な経緯

■ 2012年4月21日 ティンセイン大統領・来日

□ ティラワ・マスター・プラン策定のための協力に関する意図表明覚書 ⇒ 各種調査の開始

■ 2012年11月19日 ASEAN関連首脳会議中の日緬首脳会談

□ 野田政権: ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関するプレッジ

■ 2012年12月21日

□ ティラワ経済特別区(SEZ)開発のための協力覚書(MoC)

■ 2013年3月28日

□ 安倍政権: ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関するプレッジ

■ 2013年5月26日 安倍首相・訪緬

□ ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関する交換公文の締結

ティラワ SEZ 開発事業 主な経緯

■ 2012年4月21日 ティンセイン大統領・来日

□ ティラワ・マスター・プラン策定のための協力に関する意図表明覚書 ⇒ 各種調査の開始

■ 2012年11月19日 ASEAN関連首脳会議中の日緬首脳会談

□ 野田政権: ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関するプレッジ

■ 2012年12月21日

□ ティラワ経済特別区(SEZ)開発のため

**SEZ予定地域での
約900世帯の立ち退き**

■ 2013年3月28日

□ 安倍政権: ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関するプレッジ

■ 2013年5月26日 安倍首相・訪緬

□ ティラワ関連インフラ事業等に対する円借款供与に関する交換公文の締結

ティラワ SEZ 開発事業 懸念される環境社会影響と住民の生活

■ SEZ開発予定地における立ち退きと生計手段の喪失

□ 2013年1月31日付 立ち退き通告

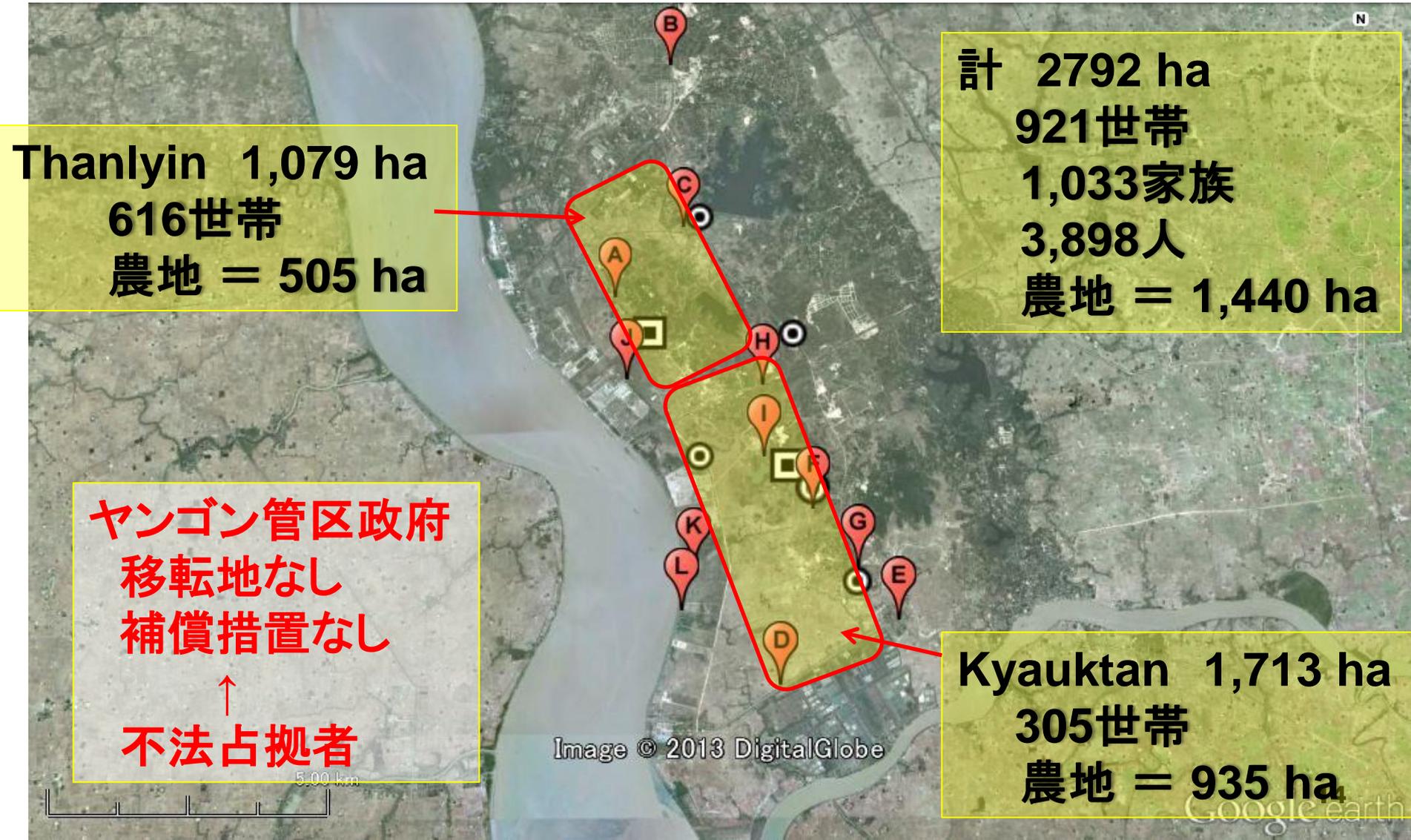
「ティラワSEZ開発予定地から14日以内の立ち退き

立ち退かない場合には30日間拘禁する」

ティラワ SEZ 開発事業

懸念される環境社会影響と住民の生活

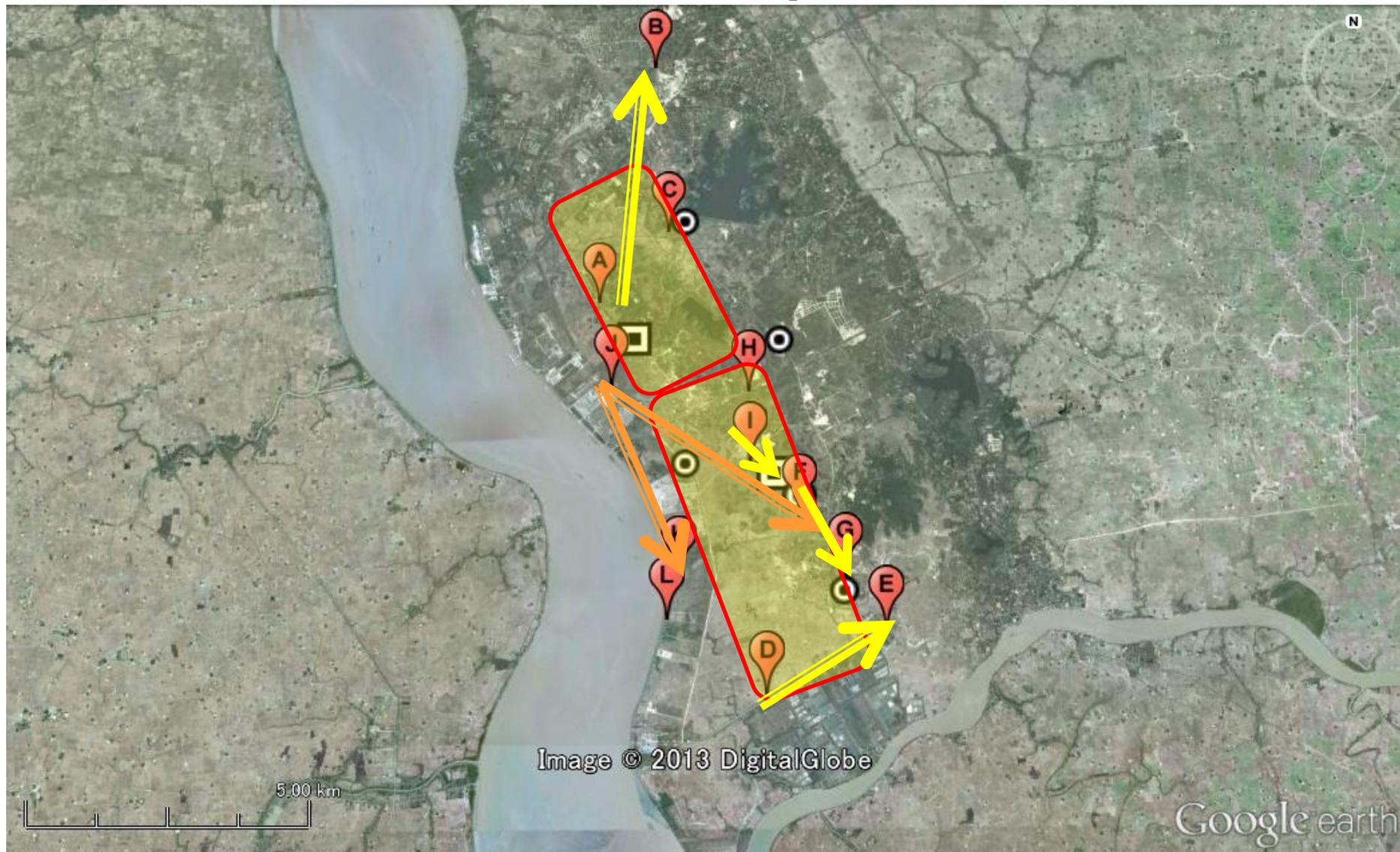
အစိုးရမြေ
ကျေးကျွန်ရ
ရှေးစံဝယ်ခြင်း ပြုလုပ်ရ

ティラワ SEZ 開発事業 現地の様子と住民の生活

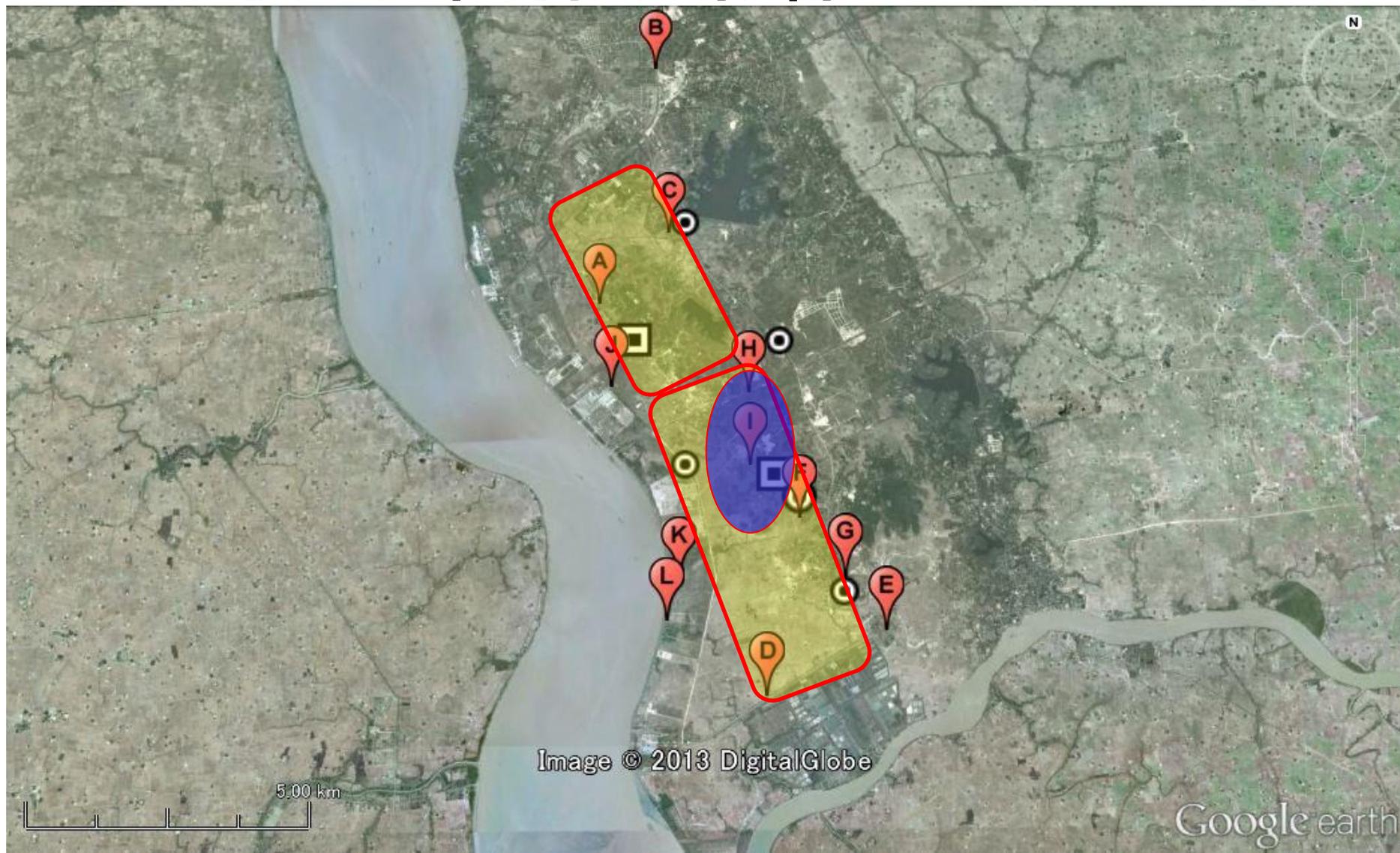
*“Government Owned Land, Not allowed to enter,
Prohibited to sell”*

ティラワ SEZ 開発事業 懸念される環境社会影響と住民の生活

ティラワ SEZ 開発事業 懸念される環境社会影響と住民の生活

အသွယ်: ဆွတ်လျှော်စေရောင်လှုပ်ငန်းစီမံကိန်း ၁က (၃၀၀)

LAY OUT PLAN

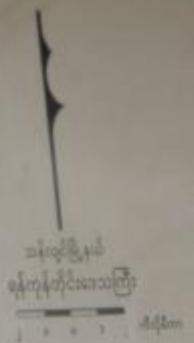
အသွယ်: ဆွတ်လျှော်စေရောင်လှုပ်ငန်းစီမံကိန်း

- ရည်ညွှန်းချက်
- အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်

(3) Set

CVA(1)Set

- အရောင်စနစ်
- အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်
 - အရောင်စနစ်

ကျွန်ုပ်တို့ ဦးစားကို အခွင့်အားထားသော
 လယ်သမားပြုစုသည့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
 နှင့်ထုတ်ခွင့်မရှိ။
 နိုင်ငံခြားသူ (၆) လက်ကိုင်လျှင် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ
 ၂၀၂၂ ဝယ်ယူခြင်းအားဖြင့် (၇၁) ကို အတိအကျလိုက်နာပါ။
 ဣသု၊ ဣသား-လယ်သမားများ

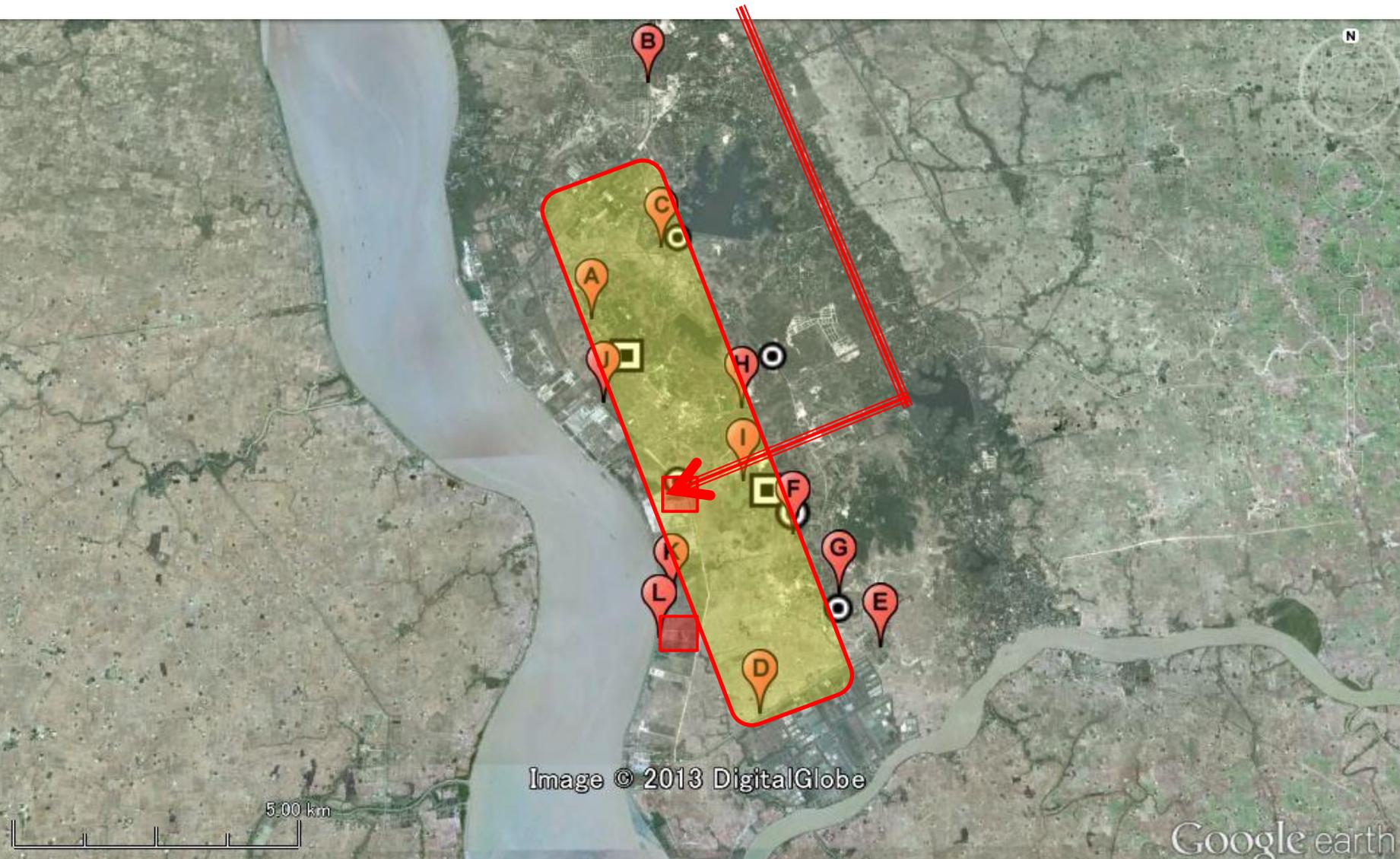

ကျွန်ုပ်တို့ ဦးစားကို အခွင့်အားထားသော
 လယ်သမားပြုစုသည့် ငြိမ်းချမ်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်
 နှင့်ထုတ်ခွင့်မရှိ။
 နိုင်ငံခြားသူ (၆) လက်ကိုင်လျှင် စီမံကိန်းဆိုင်ရာ
 ၂၀၂၂ ဝယ်ယူခြင်းအားဖြင့် (၇၁) ကို အတိအကျလိုက်နာပါ။
 ဣသု၊ ဣသား-လယ်သမားများ

ティラワ SEZ 開発事業 懸念される環境社会影響と住民の生活

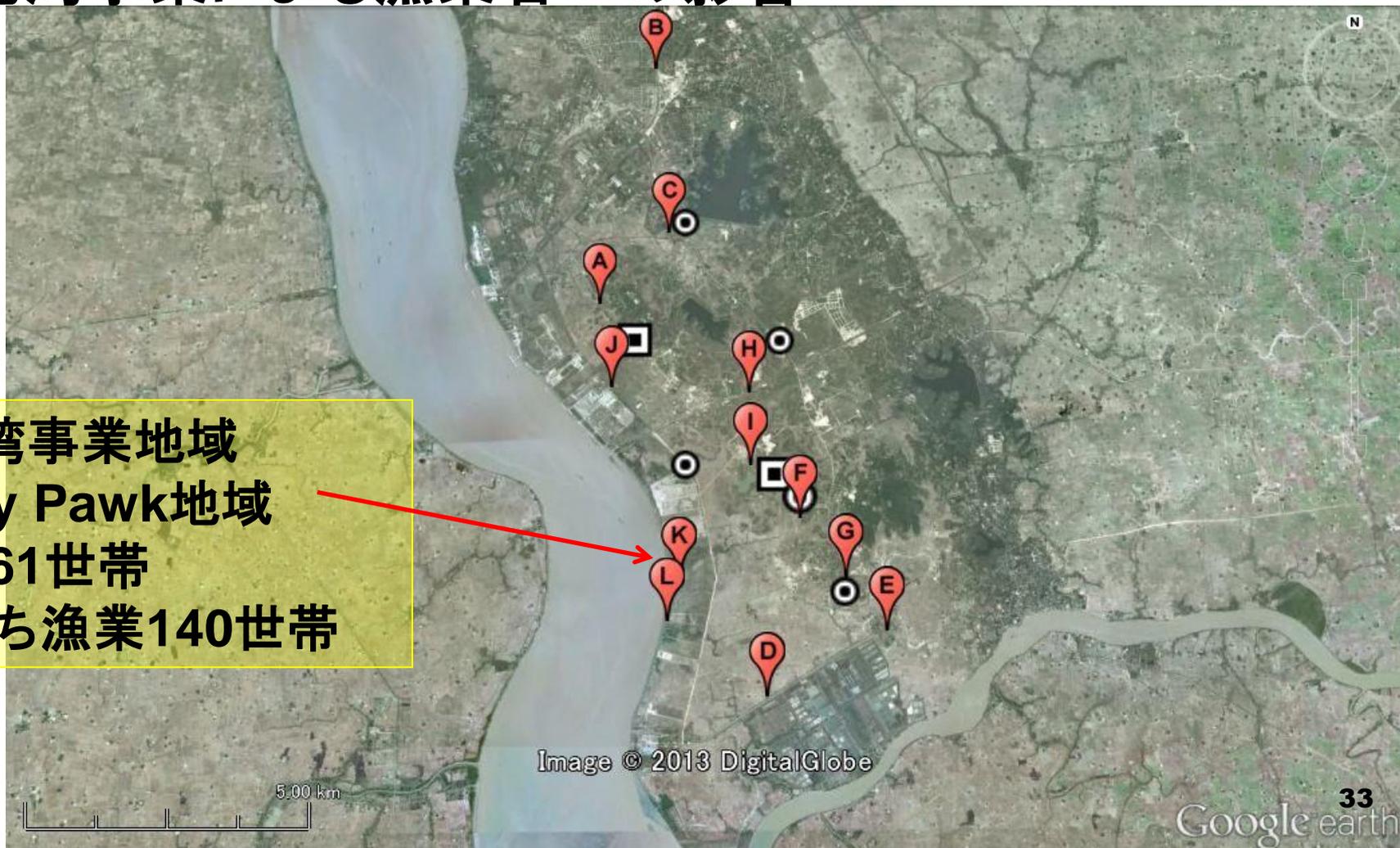

ティラワ SEZ 開発事業 懸念される環境社会影響と住民の生活

■ 港湾事業による漁業者への影響

港湾事業地域
Bay Pawk地域
161世帯
うち漁業140世帯

၁။

ဦးအောင်ကျော်ခင်
ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်
ကျောက်တန်းမြို့နယ်

၂၀၁၃ခုနှစ်၊ ဇူလိုင် (၇) ရက်

အကြောင်းအရာ ၊ အများပြည်သူ၏ဆန္ဒကိုဆန့်ကျင်၍ မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အာဏာပိုင်ကဲ့သို့ အသုံးပြု၍ ဥပဒေနှင့်မညီသော ရုပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဟောင်းဦးအေးလွင်အား ထပ်မံခန့်အပ်ခဲ့ခြင်းကို ပွင့်လင်းမြင်သာစွာ စစ်ဆေး အရေးယူပေးပါရန် တိုင်ကြားအပ်ပါသည်။

ရည်ညွှန်းချက် ၊ ၂၀၁၃ခုနှစ်ထုတ်(၂၅)ရက်နေ့ဖြင့် ကျေးရွာနေပြည်သူ(၁၁၂)ဦးမှ ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့ဝင်များ ပြောင်းလဲခွဲစည်းခြင်းနှင့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးဟောင်းအား နေ့စဉ်အဖွဲ့ဝင် ခန့်အပ် တို့အပေါ် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအား လိမ်ပုကန်ကွက်ခွဲခြားပေးခြင်း

အထက်အကြောင်းအရာပါကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအောင်ပိုင်ခင်ခန့် ကျောက်တန်းမြို့နယ် ရွှေပြည်သာယာရပ်ကွက်နေပြည်သူများမှ အောက်ပါအတိုင်းတိုင်ကြားအပ်ပါသည်။

၁။ ကွန်မတီကွန်မတီရုပ်ကွက်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်ရွှေချယ်ပေးရန်အတွက် (၁၄-၁၂-၂၀၁၃)နေ့တွင် မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကိုယ်တိုင် ရုပ်ကွက်သို့ရောက်ရှိလာပြီး အများဆန္ဒဖြင့်အများမှ ရွှေချယ်ပေးသော ရုပ်မိ/ရုပ်ဖ ဦးခင်အောင်မြင့်ပါ (၅)ဦးအား ပြည်သူ့ဆန္ဒနှင့်အညီပွင့်လင်းမြင်သာစွာကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့အဖြစ်ခွဲစည်းပေးခဲ့ပါသည်။

၂။ ရုပ်ကွက်နေပြည်သူများမှ ကြည်ညိုလေးစားသောရုပ်မိ/ရုပ်ဖများဖြစ်သည့် ဦးခင်အောင်မြင့်ပါ ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့(၅)ဦးသည် အများ၏ရွှေ့မောက်၌ ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် အများမှ ရွှေချယ်ပေးခဲ့သော (၁၀)စီမံပုများကို စိစစ်ရာ အများစုမှာ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော စီးပွားဥစ္စာမရှိခြင်း ထောက်တွက် ထောင်ကျများဖြစ်ကြခြင်း ပုဂံမ(၅)ပါ အရည်အချင်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိသည့်အတွက် တစ်ဦးချင်း၏ အမည်စာရင်းဖြင့် ၎င်းတို့၏မြစ်ဖျက်များကို ပြည်ပံ့စွာစစ်ဖြည့် ပြဌာန်းဖျက် ဥပဒေပုဂံမ(၅)ပါ အရည်အချင်းများဖြင့် ကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်း ပွင့်လင်းမြင်သာစွာဖြင့် စိစစ်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရာ ၎င်းတို့မှာ ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့သို့ တိုင်ကြားခဲ့သော ဦးစိန်ဟန်ပါ (၄၂)ဦးတွင် ပါဝင်သူများဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းဦးစိန်ဟန်ပါ(၄၂)ဦးမှာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးအေးလွင်၏ သတ်လျှို့ဝှက်သော လူများဖြစ်ပါသည်။

၃။ အဆိုပါဦးစိန်ဟန်ပါ (၄၂)ဦးသည် ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့မှ အများပြည်သူရွှေ့မောက်တွင် ရုပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးအသစ်ရွှေ့ချယ်ရာ တည်ဆဲဥပဒေ နည်းဥပဒေများကို ကြီးကြပ်ရေးအဖွဲ့မှ ဖတ်ပြနေစဉ် ၎င်း(၄၂)ဦးသည် အဆိုပါ ဥပဒေ နည်းဥပဒေများကို လက်မခံနိုင်ကြောင်း ပြောဆို၍ ရွှေ့ချယ်ပွဲမှ ဖုံးရင်းဆန်ခတ်သဖွယ်ပြု၍ တွက်ခွာသွားကြသူများဖြစ်ပါသည်။

ကျောက်တန်းမြို့နယ် ရွှေပြည်သာယာရပ်ကွက် နေပြည်တော်

စဉ်	အမည်	အဘယ့်အတွက်	ရုပ်ကွက်အုပ်ချုပ်ရေးမှူး	အခြားအချက်	အခြားအချက်
၁	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ	၄၂/၁၀၀/၁၀၀		
၂	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၃	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၄	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၅	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၆	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၇	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၈	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၉	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၀	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၁	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၂	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၃	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၄	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၅	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၆	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၇	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၈	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၁၉	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၀	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၁	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၂	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၃	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၄	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၅	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၆	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၇	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၈	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၂၉	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			
၃၀	ဦးစိန်ဟန်ပါ	ဦးစိန်ဟန်ပါ			

ティラワ SEZ 開発事業

日本政府・JICAの対応の問題点

■ JICA環境社会配慮ガイドライン **報告書完成後、速やかに公開**

□ (JICA協力準備調査)

□ JICAへの要請

□ カテゴリ分類／情報公開

検討すべき影響の範囲

⇒「不可分一体の事業」であるSEZ開発による大規模住民移転の問題を排除

⇒ カテゴリB

⇒ EIA、RAP等不要

□ 環境レビュー

環境レビュー前の環境社会関連情報の公開

□ 環境レビュー結果の日本政府への報告

□ 意思決定 (**交換公文**、贈与・融資契約)

□ モニタリング

ティラワ SEZ 開発事業

日本政府・JICAの対応の問題点

■ 円借款再開の決定前に十分な環境レビューは？

- 【港湾】 漁民の居住地域と事業対象地は離れており、漁業への影響は想定されない。
- 【港湾】 プロット25の周辺の内海はヤンゴン川全体の中で、極めて小さな区画であり、本事業によるBay Pauk地区の住民の生計に影響があるとは想定されない。
- 【電力】 本事業は政府所有の土地内での事業のため、新たな用地取得及び住民移転を伴わない。
- 【港湾】 本事業対象地区で農業を行ってきた被影響住民3名には、1995年に用地取得の補償費を支払い済。
- 【港湾】 被影響住民3名には、2013年2月、先方政府が住民協議を実施済み。同住民からは本事業について特段の反対はないことを確認。

ありがとうございました!